

ש"ס. פרש"י מגיד שמאחר שנתנה רשות למשחית לחבל אינו מבחין בין צדיק לרשע ולילה רשות למחבלים היא. משמע שאם זה הי' ביום הם היו יכולים לצאת, והרמב"ן תמה וכי אסור לאדם בכל לילה לצאת מפתח ביתו עד בקר מן המקרא הזה (ועי' גור ארי').

הרמב"ן מביא לשון המכילתא מגיד משנתנה רשות למשחית לחבל וכו' שנא' (בישעי' כ"ו כ') לך עמי בא בחדוך, והנה במכילתא מובא גם מש"כ בהמשך הפסוק וסגור דלתך בעדך, אמנם לא נזכר שגם במצרים נאמר להם לסגור הדלתות אלא רק שלא לצאת החוצה.

והנה לנתבאר שהי' סכנה לבנ"י לצאת דמאחר שניתנה רשות למשחית שוב אינו מבחין בין צדיק לרשע, הרי דאע"פ שבנ"י לא היו בכלל הגזירה הי' שייך שינזקו, וא"כ המצריים הרשעים שלא הי' להם אות בפתחי הבתים, היו יכולים למות אפי' אותם שאינם בכורות, ולמה רק הבכורות מתו, ואולי אצל המצריים הי' גזירה שימותו הבכורות ולא האחרים, אבל בנ"י שלא היו בכלל הגזירה אם היו יוצאים הי' חשש שינזקו.

ועוד צ"ב דלעיל (י"א ז') כתוב שמשא אמר למען תדעון אשר יפלה ה' בין מצרים ובין ישראל, וא"כ משה אמר שלא ינזקו, וצ"ל שזה הי' בתנאי שלא יצאו מפתח ביתם (והנה כיון שהמכה היתה בחצות א"כ למה נאסרו לצאת עד הבוקר, ואולי הי' שייך להנזק מחצות והלאה עד הבוקר, ולפרש"י דלא יצאו משום דלילה רשות למחבלים בלא"ה א"ש).

פסוק כ"ז. ויקד העם וישתחוו. פרש"י על בשורת הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם. צ"ב למה חשבו שלא יהיו להם בנים, ואולי השמחה היא על שיהיו להם בנים שיתעניינו בעבודת הפסח (אמנם בהגדש"פ דורשים ששאלה זו שואל בן רשע, ובן כזה אינו בשורה טובה, וגם במכילתא י"א שזה בשורה רעה שתשתכח תורה מישראל).

פסוק כ"ח. וילכו ויעשו בנ"י. פרש"י אף ההליכה מנה הכתוב ליתן שכר להליכה ושכר לעשיה. וזה ענין שכר פסיעות שכתוב בסוטה (כ"ב א') על אלמנה שהלכה להתפלל בביהכ"נ רחוק [ויל"ע עד איזה מרחק יש ללכת משום ענין זה, וללמוד תורה אין ענין להרחיק כיון שאין צורך ללכת עבור זה, משא"כ לצריך ללכת לביהכ"נ להתפלל יש שכר פסיעות], והנה מי שהלך ולא קיים המצוה שלא מחמת אונס וכדו' לא יקבל שכר על ההליכה, אלא שאם יעשה יהי' לו יותר שכר (ומה דתנן באבות ה' י"ד הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו, היינו דמחמת איזה אונס וכדו' אינו לומד, ועי"ש ברע"ב).

ומה דפרש"י להגיד שבחן של ישראל שלא הפילו דבר מכל מצות משה ואהרן, זה באמת שבח גדול שציבור כ"כ גדול עשו בדיוק כפי שנצטוו בלי שינויים.

פסוק כ"ט. מבכור פרעה. רש"י מפרש שגם פרעה נרמז כאן, והנה